

MOJŽÍŠOVA A ÁRONOVA NEDOVĚRA

Numeri 20,1-13

1. Už je to tu zase!

Už je to tu zase! Zase ta stejná písnička. V putování Izraele nastala nová zkouška a lidé na ní reagují právě tak, jako vždycky. Reptáním. Stížnostmi. Výčitkami. Nevěrou. Je to nekonečný refrén, který provází dlouhou pouť Božího lidu z egyptského otroctví do Kanaánu, země svobody. Kdykoliv se objeví těžkosti, je reakcí žehráni na situaci. A v našem příběhu jde rovnou o dublet. Úplně tu samou situaci totiž zažil Izrael na začátku svého putování (Ex 17). Také tehdy v poušti došla voda. Také tehdy se Izrael obořil na vůdce Mojžíše, do jakéže to šlamastyky je přivedl. A jestli jim nakonec nebylo lépe v Egyptě než tu bídně složit kosti v horkém písku pouště. V našem čtení je Izrael spíše na konci svého putování pouští a dostává se do stejné situace. Opět se nedostává vody. A nastává reakce Izraele takřka identická, jako ta první. Výčitky (v. 4-5). Na koho nahrnout všechnu svou frustraci a zlost a hořkost než na ty, kdo to tu vedou? To oni tuto situaci zavinili. Slíbili nám zemi zaslíbenou, a zatím se motáme po poušti. Už bezmála 40 let! Patrně již zapoměli na to, že v zemi zaslíbené už mohli dávno být. Ale zalekli se obtíží, když se stalo zjevným, že si zemi zaslíbenou budou muset vybojovat. Odmítli tehdy tu Boží výzvu jít a obsadit zemi. Jen proto jsou nyní stále v poušti.

Celá ta dlouhá cesta Izraele pouští – to je zápas o to, jaký bude charakter tohoto lidu. Co to bude za lid, který se vydal na zvláštní pouť do zaslíbené země? Bůh si tento lid vyvolil. Bude to ale opravdu lid Boží, lid milý Bohu, lid podle Božího srdce? To je otázka. Izrael na poušti je vlastně smutným příběhem promarněné příležitosti. Příležitosti naučit se žít v důvěrném společenství se svým Bohem. Tehdy Izrael tuto šanci propásl, nedokázal najít k Bohu hlubší vztah. Projevovalo se to právě především v mezních situacích. Krizové situace nás vždycky nějak prověřují. Ukazují, co v nás skutečně je. V mezní situaci se nelze za nic schovávat, člověk musí s pravdou o sobě ven. Také ve zkouškách Izraele se vždy nějak vyjevilo, co měli v srdci. A to smýšlení srdcí nebylo vždy oddané Bohu. Byli často orientováni stále dosti povrchně, lidsky a tělesně. Byli snad ochotni následovat Mojžíše, dokud vše klapalo. Jakmile se ale objevily potíže, nastával zpravidla problém. Nepokleknou v modlitbě a nehledají v pokoře a důvěře Boží tvář. Nevysílají k Bohu prosby o slitování. Namísto toho dávají průchod své tělesnosti. Jako by se vůbec za celých těch 40 let nic nenaučili. Bůh mezi nimi projevil tolik doslova zázraků. Byli jich svědky. Ale nyní po tom všem ze sebe nedokáží dostat nic víc než tu svou starou obehnanou písničku.

2. Rutina vs. otevřenost novému Božímu jednání

A co Mojžíš s Áronem v tom všem. Reagují tak, že odejdou ze shromáždění ke vchodu do stanu setkávání (předchůdce chrámu). Zde padnou před Hospodinem na tvář a čekají na jeho slovo. Jak jinak reaguje Mojžíš s Áronem než Izrael. Ukazují tím druhým cestu. Namísto toho, abychom rozvířovali své temné popudy, pojďme a pokloňme se před Bohem. Volejme k němu a čekejme na něj. A Pán Bůh skutečně promluví. Znovu se slituje nad nevďečným a nevěřícím lidem a chce mu dát vodu. Má se opakovat ten příběh, kdy Mojžíš vyvede vodu ze skály. To se také i stane, ovšem něco se přesto v tom všem stalo jinak, než mělo. Pánu Bohu se nakonec ani počinání Mojžíše a Árona nelíbilo.

Zde se dostáváme k obtížnému bodu tohoto příběhu. V čem vlastně Mojžíš s Áronem chybovali? Co se stalo? Pán Bůh oběma vůdcům najednou říká, že mu neuvěřili, když měli před syny Izraele dosvědčit jeho svatost (v. 12). Ale cožpak Mojžíš nevyvedl vodu ze skály? To, co se přesně stalo, se žel z té krátké zprávy úplně nedozvíme. Je tam pověděn pouze ten výsledek. Mojžíš s Áronem neuvěřili Hospodinu. To vlastní pochybení obou bratrů nám ovšem zůstává poněkud zahaleno. Ale možná nebudeme tak daleko od pravdy, když v tom budeme vidět snahu sice naplnit Boží vůli, ale podle svých představ. Pán Bůh sice řekl Mojžíšovi, aby si vzal svou hůl, svou věrnou průvodkyni, se kterou kdysi předvedl nejedno znamení od Hospodina. Ale pak Bůh dodal, že ke skále má promluvit. Nikoli do ní udeřit. V tom prvním velmi podobném příběhu dostal příkaz holí udeřit do skály. Nyní si má svou hůl také vzít, ale ke skále má promluvit. To Mojžíš patrně neudělal a znovu tluče holí do skály. Navzdory tomu voda vyšla, protože Bůh se přece slitoval, ale Mojžíš neučinil to, co po něm Pán Bůh chtěl. Jako by zde Mojžíš nebyl schopen překročit svůj vlastní stín. Ačkoli měl od Pána Boha jasné slovo, přece jedná tak jako tehdy před 40-ti lety. Opakuje způsob, který se mu už jednou osvědčil. Ale to po něm nyní Pán Bůh nechtěl. Chtěl po něm něco nového, jiného, v podstatě velmi jednoduchého. Promluvit. Nic víc, nic míň. Pravda, Mojžíš promluvil, ale nikoliv ke skále, jak měl, ale k Izraeli. Využil situace, aby si s nimi tak trochu vyřídil účty. Obořil se na ně, že to jsou odbojníci, které pořád musí nějak zachraňovat a vytahovat z bryndy. To vám zase máme vyvádět vodu ze skály jako kdysi? To byla možná ta „nerozvážnost“, kterou podle Žalmu 106 vyslovil. Mojžíš tedy mluvil, ale na špatnou adresu. A do skály pak udeřil, jak tomu bylo i kdysi dávno v podobné situaci. Pán Bůh se i tak slitoval. Ale Mojžíš přesto nesplnil Boží pokyn. To, že do skály udeřil dvakrát navíc možná naznačuje, že tam mohlo dojít k trapné situaci, totiž, že když udeřil poprvé,

možná se nic nestalo. Teprve asi po druhém úderu voda vytryskla. Zkrátka Bůh se slitoval, ale přesto se něco dělo špatně, možná trochu trapně. Tím, jak Mojžíš s Áronem jednali, dali spíše průchod svému hněvu a svévolnému jednání. Tím „nedosvědčili před Izraelem Boží svatost“ (v. 12). Právě naopak. A to bylo vážné.

Ve svém životě jsme jistě vděční za všechny projevy Božího jednání v našem životě. Tyto zkušenosti v sobě ovšem nesou kromě povzbuzení i jisté nebezpečí. To povzbuzení je v tom, že můžeme ve svém životě sledovat „vestigia Dei“, stopy Boží. Můžeme si při tom uvědomit, že Bůh je živý, že se s námi setkává, že jedná, že nás vede, zachraňuje, usměrňuje, pomáhá. Také pro Izrael byla ta památka Božích divů velmi důležitá. Měli si je připomínat a brát z nich posilu, že když Bůh jednal v minulosti, právě tak může a chce jednat i v současnosti. Ovšem je zde i jedno úskalí. Úskalí toho, že se ustrneme na tom, jak Bůh v našem životě jednal kdysi. V životě mohou přicházet i podobné situace, které jsme už někdy zažili. Kdysi jsme v nich něco prožili a nyní očekáváme, že právě tak se i vyvinou i dnes. Ale ony nemusejí. Mojžíš se ocitl v takřka identické situaci jako kdysi. A ačkoliv dostal od Boha jasné pokyny, jak nově jednat, není toho patrně schopen. Bere věci do rukou podle toho, jak to už jednou zažil. Takhle se to přece musí stát i dnes. Leč nemělo. Bůh i tohoto ostríleného a osvědčeného svého služebníka vede nově. Projevuje se zde Boží zcela svobodné jednání. Boží Duch si vane, jak chce, říká Ježíš. Na to nejsme vždy připraveni. Boží cesty nás někdy vyvádějí z míry, vykoledují nás ze zaběhnutých postupů a myšlení. Pán Bůh nás tím nechce bezdůvodně trápit. Chce nám spíše pomoci, abychom ve svém vztahu k němu neutrnuli, ale byli stále otevřeni jeho novému působení. Aby se z nás nestali jacísi náboženští rutiněři, kteří přece už za ta léta vědí, jak to v životě víry chodí a které už nic nepřekvapí. A tak nás Pán Bůh někdy vyvádí z míry, překvapuje, vychyluje z těch známých a bezpečných vod. Je nám to ku prospěchu proto, abychom nesklouzli k rutině, ale abychom stále znovu s důvěrou očekávali a vyhlíželi nové Boží jednání. Jen tak můžeme být použitelní v Božím díle a ve službě tomuto světu.

3. Soud i milost Boží

Mojžíš s Áronem v tomto případě neobstáli. A kvůli tomu, co se stalo, nevedou Izrael do země zaslíbené. Pro Mojžíše i Árona to musela být hrozná rána. Pro tuto naději byli povoláni, pro ni žili, pro ni zápasili a namáhali se. A nyní zemrou před jejími branami. Nikdy do té země nevstoupí. Asi nám to připadá jako příliš krutý trest za jedno klopýtnutí. Pán Bůh ale jistě tímto potrestáním Mojžíše nezavrhl. I po své smrti má dodnes Mojžíš právem pověst největší postavy Starého Zákona. Když je Pán Ježíš proměněn před zraky učedníků na hoře, přijdou za ním z Božího světa Mojžíš a Eliáš a hovoří s ním o jeho cestě. Mojžíš sice nevesel do zaslíbené země pozemské, ale jistě vešel do té nebeské. Tu mu Pán Bůh neodepřel. Tam jej přivítal. I tak nám může toto Boží rozhodnutí připadat příliš přísné. Ale uvažme ještě jednu myšlenku. Možná tímto přísným rozhodnutím Pán Bůh Mojžíše a Árona, jakož i celý Izrael, varoval před vznikem jakéhosi nedotknutelného kultu osobnosti, který z Mojžíše docela snadno mohl vzniknout. Ne. Všem mělo být dáno najevo, že ani Mojžíš, ten velký vůdce, není nedotknutelný. Ani on není ničím jiným, než obyčejným hříšníkem a smrtelníkem. Nemá žádná zvláštní privilegia. I on musí pokorně nést důsledky svých chyb a omylů. A možná právě proto bylo to rozhodnutí tak přísné, protože šlo o tak velkou osobnost. Také ona musí projít pokořením, když selhává. To si měl uvědomit Mojžíš a toho měl být svědkem Izrael.

A tak celý Izrael, ale i Mojžíš s Áronem v tomto příběhu nějak selhávají. Je to jeden z příběhů, který ukazuje, že Boží dílo se neděje skrze nějaké duchovní giganty, kteří nikdy neselhávají. Je tomu právě naopak, Boží dílo se děje skrze hříšníky. Ani kolem největších postav SZ, jakými byli Abraham, Mojžíš nebo David, se nevytvořil kult osobnosti. A to díky tomu, že Bible poctivě dosvědčuje a vyznává i jejich selhání. Popis jejich selhání ukazuje, že i tito velikáni žili jen a pouze z Boží milosti. Ani Mojžíš to neměl lidově řečeno u Pána Boha „jisté“ pro své letité zásluhy. Když selhal, musel i on nést následky. Ale Bůh se přece slitoval. Slitoval se nad Izraelem. Zůstal tomuto lidu věrný. I když stará generace zemřela v poušti, nová generace už do země zaslíbené vstoupila. A i když tam nakonec ani Mojžíš nemohl vejít, přece se v samém závěru jeho života i jemu zjevila Boží milost. Mojžíš totiž umírá na hoře Nebo na hranicích Kanaánu; tedy alespoň s pohledem upřeným na zaslíbenou zemi.

A tak jsme i my zváni na cestu s Bohem. Je to cesta důvěrného vztahu s Bohem, cesta následování jeho Syna, Pána Ježíše Krista, je to cesta služby tomuto světu. Na této cestě jsme povzbuzováni k otevřenosti vždy novému a svobodnému vanutí Ducha svatého. Nechtějme ani my na své cestě pouze budovat a oprašovat pomníčky Božích skutků v minulosti. S novou důvěrou a odvahou vyhlížejme nová Boží jednání. Vždyť Pán Bůh není jen ten, který byl, ale i ten, který je a který přichází. Je to ten, který tvoří všecko nové. A kde ve svém životě vidíme selhání, kde jsme podlehlí spíše bezpečné rutině než živé důvěře, svěřujme to velikému Božím milosrdenství, které tak jako se starým Izraelem, ani s námi nekončí. V Ježíši Kristu nás stále znovu pozvedá a znovu staví na Boží cestu.